

Šola za ravnatelje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

XXIII.
strokovno srečanje

Grand hotel Bernardin,
Portorož

RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV OSNOVNEGA ŠOLSTVA

10.-11.
november
2014

POVZETKI PLENARNIH PREDAVANJ IN DELAVNIC

PLENARNA PREDAVANJA

dr. **Ranko Rajović**, specialist interne medicine, magister neuroendokrinologije, sodelavec UNICEF-a za izobraževanje in član Komiteja svetovne Mense za nadarjene

Dr. Ranko Rajović je avtor programa NTC (Nikola Tesla Centra). Izvajajo ga vrtci in šole v Italiji, na Norveškem, v Romuniji, Srbiji, Makedoniji, na Slovaškem, Hrvaškem in tudi pri nas. Kot neuroendokrinolog vnaša najnovejša medicinska odkritja o možganih v pedagogiko. Kot član upravnega odbora Mense, svetovnega združenja ljudi z nadpovprečno inteligenco, pa ima dr. Rajović odličen vpogled v programe za nadarjene. Dr. Rajović bo poskušal odgovoriti na vprašanja, kaj moramo storiti, da pripravimo otroke za XXI. stoletje ter ali se zavedamo, da naše "napake" pri vzgoji lahko poškodujejo otroke in zakaj je reproduktivno učenje (lahko) napačno.

MOŽGANI NE POZNAJO UČENJA NA PAMET

Ena od osnovnih težav v izobraževanju v večini evropski držav je zmanjšana raven funkcionalnega znanja. Zadnji PISA test iz leta 2012, ki raziskuje raven znanja otrok po končani osnovni šoli, kaže na vse večjo razliko med evropskimi državami in državami Vzhodne Azije. Pri tem je potrebno upoštevati, da da otroci, všteti v raziskavo, predstavljajo povprečje v izobraževanju za svojo državo.

Če vemo, da bodo ti otroci ekonomsko produktivni čez 20 let, je jasno, da moramo iskati rešitve, s katerimi jim bomo pomagali do lažjega, boljšega in bolj učinkovitega učenja.

Čas beži. Nekoč so se velika odkritja vrstila vsakih nekaj desetletij, danes temu ni več tako, saj do novih spoznanj prihajamo veliko hitreje. Do sprememb prihaja vedno hitreje, zato je ob zaznanem problemu potrebno reagirati hitro. Na to kaže še eno pomembno dejstvo: po Forbesovi lestvici 10 najatraktivnejših in zaželenih poklicev pred 10 leti sploh še ni obstajalo. Torej moramo otroke že danes pripraviti za poklice, ki danes pravzaprav še ne obstajajo.

Jasno je torej, da moramo spremeniti način učenja. Učenje naj temelji na povezovanju naučenega in ne na reproduktivnem učenju. Predavanje bo temeljilo na teh spoznanjih.

dr. **Erika Rustja** in mag. **Darko Repenšek**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,
Janez Ogulin, Policijska uprava Novo mesto

MEDSEKTORSKO SODELOVANJE PRI PREVENTIVNIH DEJAVNOSTIH IN OBRAVNAVI NASILJA

Poznamo več vrst nasilja. Med njimi je zelo pereče vrstniško nasilje. K njemu najpogosteje prištevamo fizično, psihično, verbalno, spolno nasilje, kibernetko nadlegovanje (cyberbullying). Obravnava nasilja poteka na različnih ravneh. Zato MIZŠ z ZRSŠ pripravlja predlog skupnega protokola obravnave nasilja v vzgojno-izobraževalnih zavodih (VIZ), ki naj bi poenotil prakse v VIZ in opredelil, kakšna je vloga učiteljev, strokovnih služb ter uredil sodelovanje s policijo in CSD. Ker se v VIZ pogosto pojavlja velika negotovost glede sodelovanja z drugimi institucijami, bo predstavnik policije pojasnil, kdaj VIZ pri obravnavi nasilja pokliče policijo in kako naj bi potekalo sodelovanje med obema institucijama.

Tudi v športu je vse več nasilja oz. nesprejemljivega vedenja: nasilje nad športniki, rasizem, ksenofobija, homofobija, vandalizem, huliganstvo, izgrede navijaških skupin, doping, nameščanje rezultatov (match fixing) itd. MIZŠ v sodelovanju s predstavniki Generalne policijske uprave, Zavodom RS za šport RS izvaja aktivnosti za osveščanje mladih o strpnosti in fair playu v športu. Najpomembnejša ciljna skupina so učenci in dijaki. Predstavljeni bodo nameni in cilji medresorske delovne skupine ter vsebine o osveščanju učencev in dijakov o obnašanju v športu.

dr. **Boris Aberšek**, Univerza v Mariboru, Fakulteta za naravoslovje in matematiko

MISELNI PRESKOK V IZOBRAŽEVANJU

Kako mislimo, kako se učimo, pomnimo, sanjamo, kako nastane užitek (veselje do nečesa, npr. učenja), kako je s svobodno voljo, kako se odločamo ...? Na tovrstna vprašanja poskušajo odgovoriti sodobne vede, predvsem s področja kognitivne znanosti. Področja človekove duševnosti se kognitivna znanost loteva interdisciplinarno – s povezovanjem spoznanj različnih disciplin, ki lahko kaj povedo o kognitivnih pojavih. Duševne procese poskuša obravnavati celostno in tako priti do globljega razumevanja področja, ki nam je iskustveno najbližje, do izobraževalnih procesov, ki se odvijajo znotraj institucije, imenovane šola. Če k tem kognitivnim procesom dodamo še področje umetne inteligence, pridemo do nečesa, kar danes poenostavljeno imenujemo – uvajanje sodobnih tehnologij (IKT) v šolo.

V tem kratkem predavanju se bomo dotaknili izhodiščne dileme, ali smo na kognitivnem križišču v procesu izobraževanja in kam nas vodijo poti? Kakšno vlogo prevzemajo sodobne na možganih temelječe kognitivne metode učenja in poučevanja predvsem v povezavi z umetno inteligenco in IKT, kako se naj razvijajo metode uporabe tehnologije in posredovanje znanja, da bomo dosegali višjo kvaliteto znanja učencev ob povečevanju njihovega zadovoljstva in uspešnosti.

Petra Ložar, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, mag. **Tatjana Hajtnik**, mag. **Nada Čibej** in **Mirjana Kontestabile Rovis**, Arhiv RS

VARNA IN UREJENA HRAMBA DOKUMENTARNEGA GRADIVA V ŠOLAH *(Zakonodaja, Enotni klasifikacijski načrt z roki hrambe za vzgojno-izobraževalne zavode, e-hramba)*

Osnovne šole pri vodenju dokumentacije poleg Pravilnika o dokumentaciji v OŠ (U.I. RS 61/2012) upoštevajo tudi druge predpise. Dokumentacijo, ki jo arhiv določi kot arhivsko gradivo in dokumentacijo, ki jo šola hrani trajno, mora šola arhivirati in varovati tudi v skladu z Zakonom o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (U.I. RS 30/06, 51/14). Šolska dokumentacija med drugim za-

gotavlja trajno pravno veljavo za doseganje pravic oseb (npr. osebni list, na podlagi le-tega posamezniki uveljavljajo pravice pri nadaljnjem izobraževanju, zaposlitvi, mednarodni prekvalifikaciji ...). Odredba o enotnem klasifikacijskem načrtu z roki hrambe za vzgojno-izobraževalne zavode (U.I. RS 66/2914), ki stopa v veljavo 1. 1. 2015 še natančneje predpisuje roke hrambe dokumentarnega gradiva, omogoča bolj pregledno poslovanje in hranjenje dokumentarnega gradiva, zlasti v elektronski obliki. Za gradivo, ki nastaja in se hrani v elektronski obliki (v skladu z arhivsko zakonodajo) potrebujemo akreditirano opremo, sprejeta notranja pravila, ki so lahko za šole vzorčna.

mag. **Mitja Jermol** in **Davor Orlič**, Inštitut Jožef Štefan

OPENING UP SLOVENIJA

Digitalne tehnologije so že trdno zasidrane v načine medsebojnega komuniciranja, dela in trgovanja. Kljub temu pa še niso v celoti izkoriščene v sistemih izobraževanja in usposabljanja po Evropi. Dandanes učenci in študenti pričakujejo večje prilagajanje posameznikom, več sodelovanja ter boljše povezave med formalnim in priložnostnim učenjem, kar je v veliki meri mogoče z digitalno podprtim učenjem. Kljub temu 50–80 % učencev v EU nikoli ne uporablja digitalnih učbenikov, računalniških programov za vaje, oddaj/poddaj, simulacij ali didaktičnih iger. V EU ni na voljo dovolj kakovostnih učnih vsebin in aplikacij na nekaterih področjih in v veliko jezikih, kot tudi ne povezanih naprav za vse učence in učitelje. Zaradi takšne razdrobljenosti pristopov in trgov se povečuje nov digitalni razkorak v EU med tistimi, ki imajo dostop do inovativnega, na tehnologiji temelječega izobraževanja, in tistimi, ki dostopa do takega izobraževanja nimajo.

mag. **Borut Pegan Žvokelj**, Geodetski inštitut Slovenije

INFRASTRUKTURNI IN TEHNOLOŠKI POTENCIAL ZA VKLJUČEVANJE OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI V SISTEM VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

V projektu, ki se je izvajal v okviru **Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013**, smo želeli odgovoriti na naslednji ključni vprašanja:

- Kako klasificirati primernost objektov za vključevanje posameznih skupin otrok s posebnimi potrebami redne oblike vzgoje in izobraževanja?
- Kakšni pripomočki so na voljo za zagotavljanje individualnega razvoja in samostojne mobilnosti otrokom s posebnimi potrebami in kako jih lahko uporabljajo starši in skrbniki otrok s posebnimi potrebami ter pedagoško in drugo strokovno osebje vzgoje in izobraževanja?

Projekt poteka usklajeno z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport ter osnovnimi šolami, saj so predvsem one tiste, ki lahko zagotovijo mobilnost in socialno vključenost otrok s posebnimi potrebami v sistem vzgoje in izobraževanja.

Ker sta mobilnost in prostor tesno povezana, je ena od prioritet projekta v povezavi vrste obstoječih podatkov in pojavov s prostorom. Povezava bo realizirana z vzpostavitvijo geohrbenice vzgoje in izobraževanja. Na podlagi izdelanih prototipov tehničnih pripomočkov bo kot izziv prikazana možnost uporabe modernih mobilnih in spletnih tehnologij v vzgoji in izobraževanju.

DELAVNICE

Prosimo, da na delavnice zaradi načina dela prinesete prenosne naprave (računalniki, tablice, pametni telefoni, ...).

mag. **Borut Čampelj**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, dr. **Tanja Rupnik Vec**, mag. **Nives Kreuh** in **Andreja Čuk**, Zavod RS za šolstvo in **Mihajela Črnko**, Inštitut Jožef Štefan

IZZIVI ODPRTIH UČNIH OKOLIJ

Vloga ravnatelja je na področju odpiranja inovativnih učnih okolij pomembna tako pri širjenju zavedanja, načrtovanju, izvajanju in evalvaciji. V večini osnovnih šol je vzpostavljeno večletno timsko delo, ki pa je pred novimi izzivi, ki jih prinašajo vsakdanje novosti in grožnje na področju informacijsko-komunikacijske tehnologije, potreba po večji izmenjavi dobrih izkušenj med šolami ustanovami v Sloveniji in tujini ter pri tem vključevanje interdisciplinarnosti, nadaljnje usposabljanje in timsko delo ravnateljev in učiteljev, modernizacija domačih okolij otrok, socialne razlike med učenci, vključevanje staršev itd.

Na delavnici bodo v uvodu predstavljene možnosti ter primeri nadaljnega razvoja inovativnih učnih okolij (interaktivni e-učbeniki, iniciativa Opening up Slovenia, mednarodni projekt EUfolio, nadaljevanje dejavnosti po e-šolstvu), ravnatelji pa bodo tudi ocenili trenutno stanje. Na podlagi tega bodo ravnatelji v manjših skupinah za različna področja (razvojni IKT-tim na šoli, vključevanje e-učbenikov, razvojni e-portfolio, interdisciplinarnost v projektih) razmišljali o potrebnih nadaljnjih dejavnosti ravnatelja in šole za doseg pričakovanih sprememb.

mag. **Mariza Skvarč** in mag. **Andreja Bačnik**, Zavod RS za šolstvo, **Robert Gajšek**, OŠ Hruševce Šentjur in **Bogomir Marčinkovič**, OŠ Bistrica pri Sotli.

INOVATIVNI DIDAKTIČNI PRISTOPI Z UPORABO IKT

Na delavnici bomo pregledali in prediskutirali sodobne trende na področju izobraževanja z IKT (Ed-Tech), primerjalno analizirali smernice za uporabo IKT pri posameznem predmetu, ki so zasnovane na podlagi učnih načrtov ter se spraševali, kaj so to inovativni didaktični pristopi z uporabo IKT ter izbrane dejavnosti z npr. uporabo i-učbenikov, orodij za sodelovalno učenje, osebnih odzivnih sistemov, družbenih omrežij itd. tudi preizkusili.

Dejavnosti z uporabo IKT bomo osvetlili v luči pedagogike 1:1, digitalne kompetence in kompetenc 21. stoletja.

Irena Kumer, Zavod RS za šolstvo in mag. **Marija Lupšina Novak**, OŠ Brežice

KAKO SPODBUJATI RAZVIJANJE BRALNEGA INTERESA TUDI S PODPORO IKT TEHNOLOGIJE?

Kot kažejo mnoge študije, predstavlja upadanje motivacije za branje velik problem še posebej v višjih razredih osnovne šole.

Z vidika šole in učitelja sta ključni vprašanji, kako pri učencih razvijati motivacijo za branje in kako spodbujati branje kot sredstvo učenja.

Tako kot se poučevanje in učenje spreminjata tudi z uporabo e-vsebin, e-storitev, družabnih omrežij ... je prav tako informacijsko-komunikacijska tehnologija učinkovita podpora za spodbujanje razvijanja bralnega interesa.

V delavnici:

- bodo ravnatelji uzaveščali spodbujanje učiteljev za prilagajanje v novih situacijah z uporabo IKT,
- se bodo seznanili z nekaterimi ugotovitvami raziskav s področja bralne pismenosti,
- se bodo seznanili s kognitivnimi in čustveno-motivacijskimi dejavniki, ki vplivajo na bralni uspeh,
- bodo spoznali pristope in modele IKT za spodbujanje bralne motivacije in razvijanje bralnega interesa.

mag. **Katica Pevec Semec**, dr. **Fani Nolimal** in mag. **Sonja Zajc**, Zavod RS za šolstvo

UVAJANJE TUJIH JEZIKOV V 2. RAZRED OŠ

Z letošnjim šolskim letom začnemo z uvajanjem tujih jezikov v 2. razred osnovne šole. S tem se izpolnjujejo pričakovanja in zahteve sodobnega časa ter primerljivost našega izobraževalnega sistema z evropskimi standardi na področju učenja in poučevanja tujih jezikov na zgodnji stopnji šolanja. Doseganje raziskave (Pižorn, 2009; Lipavic Oštir, Jazbec 2010) in domača praksa potrjujejo, da kakovostna pedagoška izhodišča za učenje in poučevanje tujih jezikov v otroštvu, ustrezna usposobljenost učiteljev izvajalcev tujega jezika v 2. razredu, primerna organizacija pouka, medpredmetne vsebine, kvalitetna učna gradiva ter dobra učna praksa, največ prispevajo k učinkovitemu tujejezikovnemu razumevanju in sporazumevanju učencev.

V delavnici bomo predstavili izhodišča načrta uvajanja in spremljanja tujega jezika v 2. razred osnovne šole in prve izkušnje iz prakse.

mag. **Nataša Bucik**, Ministrstvo za kulturo, **Nada Požar Matijašič**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, **Špela Kuhar** in **Barbara Viki Šubic**, Center arhitekture

VLOGA VIZ PRI PROSTORSKEM OPISMENJEVANJU – NAČRTNA IN KAKOVOSTNA KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA

V Nacionalnem programu za kulturo 2014–2017 smo si na področju kulturno-umetnostne vzgoje (KUV) začrtali vrsto ciljev na različnih področjih umetnosti, med njimi tudi cilj, da otrokom in mladim zagotovimo kakovostno izobraževanje o celovito grajenemu prostoru. Če želimo v Sloveniji krepiti prostorske vrednote in etične posege v prostor ter zagotoviti kakovosten prostor tudi za naše zanamce, je pomembno z vzgojo in izobraževanjem o grajenem prostoru in arhitekturi začeti že zgodaj. Priročnik Igriva arhitektura izkazuje inovativen pristop poučevanja s celostnim načinom pridobivanja in povezovanja znanja s praktičnimi izkušnjami. Ravnatelji in ravnateljice osnovnih šol bodo v delavnici razpravljali, kako lahko s takim pristopom pomembno prispevamo k pridobivanju temeljnih znanj o grajenem prostoru, kako učence in učenke navajamo na samostojno vrednotenje svojega bivalnega okolja in vplivamo na razvoj prostorskih vrednot ter na odgovorno ravnanje v skupnem prostoru. Vse to pa dolgoročno prispeva k kakovosti bivanja ne le v posamezni šoli, temveč družbi kot celoti.

mag. **Marja Medved**, in mag. **Andreja Lenc**, CMEPIUS

MEDNARODNO SODELOVANJE KOT MOŽNOST RAZVOJA ŠOLE IN UČITELJEV

Cilj delavnice z naslovom »Mednarodno sodelovanje kot možnost razvoja šole in učiteljev« je pomagati udeležencem h ključnemu miselnemu preobratu pri pripravi projektov v okviru razpisa programa Erasmus+. Osnovno izhodišče delavnice je, da vsaka šola deluje na podlagi določenih potreb, ciljev, razvojnih prioritet in načrtov. Da bi šole čim bolj suvereno pričele s kakovostnim mednarodnim projektnim sodelovanjem, je pomembno, da se zavedajo, zakaj se vanj vključujejo in kako bi lahko prav s pomočjo takšnega sodelovanja lažje in bolje zadostile potrebam in dosegle želene cilje in rezultate. Ogledali si bomo ključen element prijave – evropski razvojni načrt in preverili umeščenost potreb šole v cilje in prioritete razpisa.